

Predsjednik HVIDRA-e Nova Gradiška Pavle Filipović: Ranjeni vojnik s 32 gelera, nepokoreni čovjek!

Autor **Dubravka Kovačić** - 24/10/2025

Prisjetiti se života prije Domovinskog rata znači vratiti se u vrijeme koje je naizgled bilo mirno, ispunjeno svakodnevnim poslovima, planovima i nadama sve dok se nisu pojavili prvi znakovi nadolazećeg rata. Ljudi su radili, gradili, živjeli svoje obične živote, često nesvjesni koliko će se sve uskoro promijeniti. Pavle Filipović, rodom iz općine Davor pokraj Save, iznosi osobno svjedočanstvo jednog hrvatskog branitelja, od trenutka kad su prve detonacije narušile tišinu Save, preko ratnih rovova i izviđanja, do najtežih dana operacije „Oluja“. U njegovim riječima isprepliću se hrabrost, bol, ponos i razočaranje, istinska priča o ratu, ali i o onome što je došlo nakon njega.

Prisjetimo se života prije početka Domovinskog rata. Što ste radili? Kad ste shvatili da će početi rat?

Prije rata radio sam u firmi Hidroput, to je bila tvrtka iz Siska koja se bavila radovima na rijekama, osobito na Savi. Moj zadnji radni dan bio je s bosanske strane Save. U tom trenutku sve se činilo još normalno, ali počelo je lagano granatiranje. Prvo su to bile pojedinačne detonacije, a onda se sve češće čulo pucanje i pjesme s druge strane. Već se osjećalo da dolazi nešto ozbiljno. Znao sam da će doći do sukoba i vratio sam se kući. Kad je napetost porasla, priključio sam se Narodnoj zaštiti u Davoru. To su bile prve obrambene skupine koje su okupljale lokalno stanovništvo. U to vrijeme sam bio teklić u općini, zadužen da prenosim poruke i mobilizacijske pozive. Kad su se formirale prve postrojbe, pomagao sam u okupljanju ljudi za obranu. Bilo je to vrijeme velike neizvjesnosti. Sjećam se trenutka kad je avion sletio kod škole, kod stadiona se vršilo postrojavanje. Ljudi su bili u šoku. Nitko nije znao što znači rat dok to ne doživiš na vlastitoj koži. Neki su se povukli, neki su ostali i borili se. Ja sam ostao.

U kojoj ste se postrojbi borili i kako je izgledalo to razdoblje?

Prvo sam bio u 108. brigadi, u satniji koja je formirana zajedno s ljudima iz Davora, Orubice, Štivice, Komarnice. To su bili moji sumješteni, poznao sam ih čitav život. Prvo smo bili na položajima kod Gređana. Kad je počelo jače granatiranje, dobila se zapovijed da idemo prema Poljanama, gdje smo se odmah ukopavali. Prvi zapovjednik bio nam je pokojni Adam Tomičić, a već u 10. mjesecu tu dužnost preuzima Ivan Tomić iz Orubice, zamijenik je bio Tomislav Ciprić iz Davora. Ja sam tada bio u njegovom vodu. S Ciprićem sam bio i kasnije, bio je pravi vojnik, znao je kako voditi ljude. Isprva sam bio obični vojnik, ali brzo smo vidjeli da se moramo specijalizirati. Bili su potrebni ljudi koji znaju teren i koji mogu tiho i precizno izviđati. Sa svojim prijateljem Ivom Marjanovićem počeo sam ići u izviđanja i znali smo ići skroz do neprijateljskih linija. Čak smo u nekim situacijama prebacivali njihove mine s jednog mjesta na drugo da im pomrsimo planove. Naša mala skupina se formirala u izviđački tim koji smo nazvali Crna pantera. Prošli smo obuku u Žutici šumi kod Ivanić Grada, tamo smo bili stacionirani u jednoj lovačkoj kući pod nadzorom iskusnih instruktora. Kasnije smo postali službeni izviđači u 121. brigadi. Bio sam ponosan na tu ulogu jer smo radili zahtjevne i opasne zadatke, ali su oni bili ključni za sigurnost naših ljudi.

Koliko ste tada imali godina?

Imao sam 23 godine. Bio sam mlad kao i većina nas. Iskreno, tada nismo znali u što ulazimo. Gledali smo društvo oko sebe, osjećali smo domoljublje, ali nitko nas nije mogao pripremiti za ono što slijedi. Imali smo snove da ćemo, kad sve završi, živjeti u slobodnoj i prosperitetnoj Hrvatskoj. Mislili smo da će biti posla za sve, da ćemo razviti poljoprivredu, šumarstvo, turizam... ali stvarnost nas je kasnije ošamarila. Privatizacija je sve promijenila. Tko se snašao, snašao se. Narod je ostao bez mnogo toga. Krajem 1991. i početkom 1992. prešao sam u 121. brigadu. Tamo sam prošao dodatne obuke. Jedna od ključnih prekretnica bila je kad su tražili ljude za Gromove, drugu gardijsku brigadu. Nas 80-ak bilo je na obuci. Tamo smo živjeli u montažnim kućicama koje su bile od Hrvatskih voda i tamo smo prošli rigoroznu obuku. Nakon toga su tražili dragovoljce za teren u Dubrovniku. Nas četrdeset smo imali još jednu veliku obuku u Sisku,... Otišli smo dolje, ali čim je potpisano primirje, povučeni smo i raspoređeni dalje u Mošćenicu, Sunju i na Banovini, terene gdje je bilo jako napeto. Bili smo na smjeni položaja, uvijek spremni na novo prebacivanje.

Jeste li napredovali u činu?

Jesam. Ispočetka sam bio vojnik, ali sam ubrzo išao u dočasničku školu u Delnice. Nakon toga sam poslan na specijalističku obuku u Šepurine. Tamo je bio poznati centar pod vodstvom Wenera Ilića, kojeg je doveo general Ante Gotovina. Bila su tamo još šestorica legionara, ljudi iz Francuske Legije, pravi profesionalci. Tamo su nas stvarno gazili. Obuka je bila izuzetno zahtjevna, ali smo učili najbolje taktike obrane, napada, frontalnih prodora, diverzija. Nije bilo lagano, ali ako si prošao to, znao si da možeš izdržati sve. Najbolji napadi, onakvi koji imaju smisla, nikad ne idu glavnom cestom. Učili smo kako se probijati kroz terene tako da neprijatelj ne očekuje smjer napada, koristili smo krivudave puteve, šumske puteljke i malo korištene trase. Kad sam završio obuku u Šepurinama vratio sam se u postrojbu i bio sam tamo možda mjesec dana. Nakon toga su zvali nas koji smo prošli obuku u Šepurinama da ostanemo kao instruktori što je bila svojevrsna nadogradnja, da se znanje multiplicira. Kao instruktori radili smo u Delnicama i dalje prenosili iskustvo novim ljudima. Bili smo na obuci instruktora Hrvatske vojske, radili smo s pričuvom, s različitim postrojbama koje su dolazile na obuku. U tom razdoblju bio sam u 2. gardijskoj brigadi, držali smo intenzivne treninge i pripremali ljude za terene.

Imate li neki događaj iz tog razdoblja koji posebno pamтите?

Pamtim jedno razdoblje kad su me pozvali nakon nekoliko slobodnih dana — bio sam u svatovima prijatelja, dobio sam poziv da se moram vratiti u postrojbu. Bilo je takvih trenutaka kad si na kratko u civilnom životu, pa opet brzo u uniformi. Pamtim i situaciju iz obuke u Šepurinama, a poslije toga u Zagrebu na Črnomercu gdje su dolazili i američki veterani iz Vijetnama da drže obuke. To su bili ljudi koji su prošli svašta i bilo je poučno učiti od njih. Također se sjećam i problema oko unutarnjih nesuglasica: bilo je sukoba interesa između različitih krugova i JNA generala oko toga tko će upravljati obučnim centrima. Po mom mišljenju, neki su se ljudi jednostavno bojali uspjeha centra i znanja koje se tamo stjecalo, pa su nastojali ugasiti inicijativu. To je ostavilo gorak okus jer je rad bio vrijedan i obuka je stvarno podizala sposobnosti vojske. Bilo je i stroge discipline. Sjećam se da smo jednom ja i Turić iz Tigrova otišli na večernji izlazak u diskač i vratili se stopom. To je naravno bila zabranjena stvar tijekom trajanja obuke. Povezao nas je jedan sada visoki časnik koji nas je kasnije i cinkao zapovjedniku. Werner, zapovjednik obučnog centra, reagirao je strogo, ali nas nije izbacio. Umjesto toga, dobili smo kaznu: morali smo raditi stotinu sklekova u serijama dok nismo ispunili broj od petsto. To je bilo teško, ali dio sustava; cilj je bio naučiti odgovornosti i podnijeti fizički zahtjev. Bilo je i trenutaka kada su se pojavljivale sumnje tko nas je “cinkao” i tko je donosio informacije van. Takve stvari stvaraju napetost među ljudima, ali opet, većina instruktora bila je posvećena radu i učenju. Tražio sam da nam kažu tko nas je cinkao, ali nije bilo odgovora. Ipak na moj komentar “Tko nas cinka sad, cinkat će nas i poslije!”, dotični, u to vrijeme bojnika, otpremljen je iz Šepurina van. Moram napomenuti da su u to vrijeme bile dvije vojne struje; jedna struja Gotovina i branitelji, a druga struja generali JNA. Dokaz tome je zatvaranje obučnog centra Šepurine i “skidanje” iz hrvatske vojske 12 generala koje je umirovio Stjepan Mesić 2000. godine.

Kako ste doživjeli dolazak stranih instruktora i što ste od njih naučili?

Dolazak američkih veterana i drugih stranih instruktora bio je važan. Bili su to ljudi s iskustvom iz ratova i znali su prenijeti drugačije pristupe taktici, preživljavanju i psihološkoj pripremi. Dali su nam dodatne tehnike i uvide u ratovanje koji su bili korisni na terenu. No iznad svega, potvrdili su ono što smo i sami učili — disciplina, timski rad i legitiman trening čine razliku između uspjeha i poraza.

Spomenuli ste da ste od Amerikanaca i legionara naučili mnogo. Možete li podijeliti nešto što vam je ostalo posebno urezano?

Kod legionara sam naučio sve što se moglo naučiti. Nema što nisam naučio. Naučili su nas kako se prelaze prepreke, kako se kreće pod vatrom, kako se razmišlja u trenutku, kako se psihički pripremiti. Kad sam bio s Americancima, postavili su mi pitanje — neka opišem savladavanje prepreka. I opišem ja njima: dolazimo do četvrte prepreke četiri metra visoke, izgleda kao zid. Krenem kao da sam na terenu, puškom virim preko, prva provjera, pa okret, doskok, puška odmah spremna... Oni samo kažu: „Gotovo. Gotovo.“ Pomislio sam: gotovo, idem kući. I stvarno, dali su mi slobodne dane. Pet dana, da malo odmorim!

Nakon toga ste se vratili?

Da, vratio sam se, ali počela me vući želja za terenom. Pokojni zapovjednik Predrag Matanović, veliki čovjek, tada je bio na školovanju za više časnike. Dolazi i pita me: „Bi li se vratio u postrojbu?“ Kažem mu: „Ja bih se vratio. Iskreno, iako volim obuku, falila mi je

moja ekipa, teren.“ Za nas je teren bio odmor. I dogovorimo se uz uvjet da to bude korak prema napredovanju. Kaže mi: „Već te čeka mjesto.“ Vratio sam se nazad u postrojbu, nisam htio ostati kao instruktor kod Amerikanaca. I krenuo sam ponovno s radom na terenu, sa svojom satnijom. Najvažnija stvar bila je naučiti vojnike topografiji, znati gdje si i kako se orijentirati u prostoru, jer kad dođeš negdje, teren te može ubiti ako ga ne znaš čitati. Nije bilo kod mene: ti si zapovjednik, ti si vojnik, mi smo svi zajedno sjedili, jeli, razgovarali. Na terenu nema hijerarhije kad granate padaju, svi smo isti! Zajedno se branimo, zajedno osvajamo!

I onda dolazi priprema za „Oluju“?

Da, tada počinje ozbiljna priprema. Krenulo je izviđanje, crtali smo karte, bilježili položaje, sve imam i danas sačuvano kod kuće — originalne skice, gdje je tko bio, što su imali, kuda se išlo. Imao sam već dosta odlikovanja, jedan ormar pun: Orden Kneza Domagoja s ogrlicom, Medalja za iznimne pothvate, Red hrvatskog pletera, Red hrvatskog trolista, Spomenica Domovinskog rata, Spomenica Domovinske zahvalnosti, Medalje Bljesak i Oluja. To se ne dobije tek tako. Dobio sam to po prijedlogu drugih zbog svega što sam prošao, a bilo je svega. Najviše me diralo kako su se neki od nas osjećali manje vrijednima, zaboravljenima. Branitelji s prve crte često su bili stavljeni u drugi plan. Ogromna je razlika između prve crte i logistike. Pješadija kad krene — rafali, metci iznad glave, granate... a logistika — sve to treba, naravno, bez njih ne bi mogli jesti, ali nije isto.

Kakav je bio sam početak Oluje?

Prvo bih napomenuo akciju Maslenica. Došli smo na teren, znali smo kako djelovati. Ali istovremeno, kad smo kasnije stigli do jednog brda, ja kažem: „Zašto ne idemo do vrha?“ A odgovor je bio: „Naređenje glavnoga stožera.“ S terena se vidi ono što se iz stožera ne vidi. Bili smo 16 dana u neprekidnom djelovanju. Kasnije smo dobili pojačanje, neki domobrani, ali znaš kako to ide — mi spavamo sat-dva, oni nestanu. Na terenu noću, mrkla noć, zovem: „Ima li koga?“ Nema nikoga. Znaš da su pobjegli. A mi? Ostajemo. Budale, rekli bi neki. Ali nismo razmišljali — to je bila dužnost. I trajalo je to, teren se osvajao, ukopali smo se, napravili obranu, pa su nas mijenjali.

Akcija “ Oluja ”

Bio sam tada u Sisku, u vojarni. Znali smo da se nešto sprema, samo smo čekali zapovijed. Sastanak je bio 3.8. u zapovjedništvu bojne kod Matanovića. Tamo smo dobili potvrdu — kreće se 4. kolovoza, u 5 sati ujutro. Kad sam vidio kuda nas šalju, poslije sastanka u šali pitam Predraga “Zašto baš mi idemo glavnom cestom? Najopasnije.“ A on samo kaže: „Netko mora i tim putem.“ Znali smo zašto su nas slali — imali smo iskustvo, povjerenje. Krenuli smo dijelom vojnim kamionima, ali većinu puta pješke. Morali smo točno u 5 sati biti na pozicijama. Nije bilo odstupanja. Sve je bilo pripremljeno, znali smo teren, znali ciljeve, ali znaš kako je, teren te uvijek iznenadi. Bila je to velika operacija, svi smo znali da se mijenja tijekom rata. I bili smo spremni dati sve. I dali smo. Kada smo došli do Mošćenice odmah gledam koja je kuća najviša? Penjem se gore, vidim cijelo područje. Pogled s tavana bio je jasan — vidio sam gdje se neprijatelj kreće. To je bio jedan pravac, jedna ulica, pa se otvara čistina. Nakon toga, nailaziš na industrijsku zonu, zgrade nekog „finela“, tako se to zvalo. Znao sam moraš imati pogled. Ne možemo sjesti. Ovo nije za čekanje. Ja ću uzeti još pet ljudi i idemo direktno naprijed. Ako nadrapamo, mi ćemo prvi. Kao da sam osjetio nešto. I onda kasnije, na televiziji, prikazuju dva pogođena tenka, to su naši bili. A mi smo išli ispred

tenkova. Pješništvo. Samo nas nekoliko. Prebrzo smo napredovali glavnom cestom. Lijevo i desno od nas, druge satnije kasnile su. Tamo još nije bilo nikoga. Mi već unutra. Kroz šumu, preko dvije livade, šikara i onda direktno. Uletjeli smo u prostor i tu dobijem geler. U stražnjicu. Na sreću, nije prošao duboko. Prilijepio se samo. Bio je vruć, osjećao sam ga odmah. Skrivam se iza kuće, kumu kažem: „Skidaj ga van.“ I on rukom — „Vruće“, kaže. Izvukli smo to. Zalijepimo flaster, idemo dalje. Nema stajanja. Ali, jedan kolega je bio izrešetan. Morali smo ga izvlačiti. Otišao sam do njega i izvlačio s tog područja Hvala Bogu, preživio je. Nedavno smo se opet našli, okupili se oni koji smo ostali. Imamo čak i slike, pravimo amblem našeg malog društva — „Vielnjaci“ nas zovu, jer nam zapovjednik vilenio odnosno nije spavao. Napravili smo i službeni amblem. Ali da se vratim — kada sam izvlačio tog kolegu, pala je granata. I po meni opet geleri, ali ovaj put u glavu. **Imam još 32 gelera u glavi**, ugrađena mi je plastika. 4.8. poginuo je Predrag Matanović. Ja sam ranjen, a puno drugih također. Bili su tu i Franjo Šebalj, Rasim Veljačić,... i oni su ranjeni. Taj dan, akcija je zaustavljena. Nije se moglo dalje. Sutradan, 5. kolovoza ujutro, ponovno je formirana postava, pa je napad nastavljen... Kasnije su neki nastavili, neki završili u mirovini.

Gdje su Vas tada prevezli?

Odmah nas ranjene prebacuju, prvo privremeno, pa dalje prema bolnicama. Sve to je bilo dio Oluje. Ipak, najteže od svega nije rana, nije geler nego kad gledaš kako padaju tvoji. Kako se ljudi koji su ti bili sve, suborci, braća, ne vrate! Odmah u startu bio sam teško ranjen, našli su me u komi, mislili su da sam mrtav. Uspjeli su me izvući do bolnice u Sisku, a od tamo helikopterom prebaciti na Rebro. U Rebru su odmah počeli s operacijom, iako nisu znali ni moju krvnu grupu jer nisam nosio oznake sa sobom – namjerno! Nisam htio da moji podaci budu dostupni četničkoj eliti. Bio sam u komi neko vrijeme, pa vezan za krevet da se ne bih pomicao. Sjećam se da sam nogom gurnuo onaj bolnički ormarić prema vratima i kad je udario u vrata odmah su svi dotrčali. Kasnije su mi rekli da sam se tijekom operacije probudio, počupao sve cjevčice sa sebe, pa su me morali ponovno uspavati i sve ponovno spojiti. Imao sam dvije operacije glave. Nakon toga sam imao problema s govorom – morao sam ponovno učiti govoriti, čitati, pisati... sve ispočetka.

Jeste li imali dodatne zdravstvene posljedice kasnije?

Da, godinama nakon rata, jedan geler koji me pogodio u oko. Bio je sitan, ali kasnije počela mi se širiti rana, poput mreže. Probudio sam se jedno jutro i vidio maglu na lijevo oko. Brzo su me poslali u Zagreb i operirali kako se to ne bi proširilo na zjenicu. I hvala Bogu, operacija je bila uspješna. Danas više nemam problema s tim okom. Nakon ranjavanja sam dugo bio na rehabilitaciji, oko mjesec i pol dana, pa sam upućen u toplice. Ipak, nisam išao jer rana još nije bila zarasla. Ostao sam u Sisku, gdje su mi doktori i vojni djelatnici puno pomogli. Brinuli su se za mene, vozili me gdje treba... svi su bili stvarno predani.

Sjećate li se trenutka kada ste saznali za pogibiju svojih suboraca?

Da... to mi je jedan od najtežih trenutaka u životu. Vratio sam se u vojarnu, nešto mi je bilo sumnjivo. Ljudi su šutjeli, okretali glave. Ušao sam u kantine, a Marina, koja je tamo radila, plakala je. Njen muž je isto poginuo u Dubrovniku. Tada sam saznao da je šest naših iz satnije poginulo. Slomio sam se. **Tražio sam opremu da odmah idem natrag na teren.** Teško mi je bilo to prihvatiti.

Kako ste uspjeli krenuti dalje nakon svega toga?

Vratio sam se doma, bio sam na skrbi, redovito na liječničkim pregledima. Glava mi je bila natečena, imao sam terapije. Tablete koje su mi prepisivali sam postepeno sam smanjivao. Nakon godinu dana nisam ih više ni pio. Kad sam došao na kontrolu svi nalazi su bili odlični. Doktorica je rekla da sam odlično postupio i da više ne trebam terapiju, samo povremene kontrole na koje više nikad nisam morao ići.

Danas vodite udrugu HVIDR-a?

Da, od 2004. godine sam predsjednik HVIDRA-e. I još sam na toj funkciji. Kažu da me ne žele smijeniti, što mi je čast. Ta udruga nama puno znači, to je mjesto gdje se možemo družiti, razumjeti, pričati o stvarima koje drugi često ne mogu shvatiti. O ratu, o problemima koje nosimo i o tome kako ih riješiti. To je naše zajedništvo.

Kad biste ponovno morali proći kroz sve biste li opet išli u rat?

Bez obzira na sve i da znam da ću biti ranjen opet bih išao. Neki to zovu ludost, neki hrabrost. Mislim da je to bilo i jedno i drugo, ali najviše ljubav prema Domovini. I dan danas vjerujem da je vrijedilo.

Kako gledate na to razdoblje danas s odmakom od 30 godina?

Ponosan sam što sam bio dio borbe za Hrvatsku. Nisam se skrivao, bio sam tamo gdje je trebalo. S druge strane, teško je kad vidiš da mnoge stvari za koje smo se borili nisu ostvarene. Mnogi moji suborci danas jedva spajaju kraj s krajem. Sjećanja ostaju, rane isto tako i fizičke i one u duši. Uvijek kažem opet bih učinio isto. Bilo je to vrijeme kad je trebalo braniti svoj dom i to smo učinili. Iskreno, nismo očekivali ovo što je došlo kasnije. Mislili smo da ćemo imati pravu malu Švicarsku. A onda privatizacije, propale firme, ljudi bez posla... Nije to ono što smo mi stvarali. Velika je razlika biti onaj koji je ratovao i stvarao državu i onaj koji je sjedio u pozadini i sada ima istu potvrdu o statusu. To je teško za progutati.

Koliko imate godina danas?

Sad imam 57 godina. I danas razmišljam kao kad sam imao 23. Isti duh, ista volja, samo bih neke stvari napravio malo drugačije – strože! I sigurno ne bih dopustio da nam se toliki lopovluk dogodi. To boli.

Ranjavanje koje je preživio Pavle Filipović bilo je više od fizičke boli. Bilo je to suočavanje sa smrću, s gubitkom prijatelja, s vlastitim granicama. Ipak, ni tada nije odustao. Vratio se u svoju postrojbu, u svakodnevni život, učio ponovno govoriti, hodati, čitati, ali nikad nije prestao biti vojnik u srcu. U njegovoj priči osjeća se borba na više frontova: protiv neprijatelja, protiv nepravdi nakon rata, ali i protiv tihe, unutarnje borbe s osjećajem gubitka, iznevjerenih ideala i razočaranja. Ipak, i s 57 godina, on govori isto ono što je osjećao s 23 – da bi, unatoč svemu, opet krenuo istim putem. To nije ni naivnost ni sljepoća, nego čista ljubav prema Domovini i osjećaj dužnosti koji se ne može naučiti. Može se samo prepoznati u onima koji ga nose. Pavlova priča podsjetnik je da su najteže bitke često one koje se ne vide izvana. Najveća je pobjeda u svemu ostati čovjek!

Foto: Pavle Filipović, privatna arhiva

Put ranjenih heroja: Povratak u rat ili tišina borbe 4/9

Autorica: Dubravka Kovačić

Tekst je financiran sredstvima Agencije za elektroničke medije u sklopu Projekta poticanja novinarske izvrsnosti u 2025. godini.

Komentari